

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.05/010.06.02/ 12

01/01/2006

Konu : Avukatlar hakkında yapılan inceleme
ve soruşturma işlemleri

GENELGE
No : 13

Avukatların görevden doğan veya görev sırasında işledikleri suçları, sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları ile kişisel suçları nedeniyle haklarında yapılan inceleme ve soruşturmalarda; hatalar yapıldığı, yakınmalara sebebiyet verildiği ve evrakın usulüne uygun olarak düzenlenmediği Bakanlığımıza intikal eden bilgilerden anlaşılacak bazı hususların teşkilâta duyurulmasında yarar görülmüştür.

Bilindiği üzere; 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda avukatlar hakkında özel soruşturma şekli benimsenmiş ve yapılacak olan soruşturma usulleri düzenlenmiştir.

Anılan Kanun'un;

1'inci maddesinde; "Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir.

Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder."

58'inci maddesinde; "Avukatların avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı tarafından yapılır. Avukat yazıhaneleri ve konutları ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısı denetiminde ve baro temsilcisinin katılımı ile aranabilir. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hâlleri dışında avukatın üzeri aranamaz.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemesi Kanunu'nun duruşmanın inzibatına ilişkin hükümleri saklıdır. Şu kadar ki, bu hükümlere göre avukatlar tutuklanamayacağı gibi, haklarında hafif hapis veya hafif para cezası da verilemez."

59'uncu maddesinde; "58'inci maddeye göre yapılan soruşturmaya ait dosya Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne tevdi olunur. İnceleme sonunda kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde dosya, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesine en yakın bulunan ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet savcılığına gönderilir.

Cumhuriyet savcısı beş gün içinde, iddianamesini düzenleyerek dosyayı son soruşturmanın açılmasına veya açılmasına yer olmadığına karar verilmek üzere ağır ceza mahkemesine verir.

İddianamenin bir örneği, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uyarınca, hakkında kovuşturma yapılan avukata tebliğ olunur. Bu tebliğ üzerine avukat, kanunda yazılı süre içinde bazı delillerin toplanmasını ister veya kabule değer bir istemde bulunursa nazara alınır, gerekirse soruşturma başkan tarafından derinleştirilir.

Haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilen avukatların duruşmaları, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesinde yapılır. Durum avukatın kayıtlı olduğu baroya bildirilir."

Öte yandan; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun, "Avukat bürolarında arama, elkoyma ve postada elkoyma" kenar başlıklı 130'uncu maddesinde; "(1) Avukat büroları ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet savcısının denetiminde aranabilir. Baro başkanı veya onu temsil eden bir avukat aramada hazır bulundurulur.

(2) Arama sonucu elkonulmasına karar verilen şeyler bakımından bürosunda arama yapılan avukat, baro başkanı veya onu temsil eden avukat, bunların avukat ile müvekkili arasındaki meslekî ilişkiye ait olduğunu öne sürerek karşı koyduğunda, bu şey ayrı bir zarf veya paket içerisine konularak hazır bulunanlarca mühürlenir ve bu konuda gerekli kararı vermesi, soruşturma evresinde sulh ceza hâkiminden, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemeden istenir. Yetkili hâkim elkonulan şeyin avukatla müvekkili arasındaki meslekî ilişkiye ait olduğunu saptadığında, elkonulan şey derhâl avukata iade edilir ve yapılan işlemi belirten tutanaklar ortadan kaldırılır. Bu fıkra da öngörülen kararlar, yirmidört saat içinde verilir.

(3) Postada elkoyma durumunda bürosunda arama yapılan avukat veya baro başkanı veya onu temsil eden avukatın karşı koyması üzerine ikinci fıkra da belirtilen usuller uygulanır.”

Hükümlerine yer verilmiştir.

Bu itibarla;

I- Avukatların; avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlarından dolayı yapılacak olan inceleme ve soruşturmaların kolluk makam ve memurlarına bırakılmayarak bizzat **Cumhuriyet başsavcısı** ya da bu konuda görevlendireceği bir **Cumhuriyet savcısı** tarafından yapılması,

II- Avukat büroları (yazıhaneleri) ve konutlarında mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak yapılabilen aramaların, **Cumhuriyet savcısı denetiminde** ve **baro başkanı** veya **vekili sıfatıyla görevlendireceği bir avukatın katılımının sağlanması suretiyle** gerçekleştirilmesi,

III- İhzarî nitelikteki incelemelerde;

1) Hakkında ihzarî inceleme yapılan avukatın adı, soyadı, kullanılıyorsa kızlık soyadı, kayıtlı bulunduğu baro ve sicil numarası, tebligata yarar açık adresi ile müştekilerin açık adreslerinin fezlekedede belirtilmesi,

2) Avukatın şikâyet konusu olayla ilgili vekâletnamesinin onaylı örneğinin soruşturma evrakına eklenmesi,

3) Hakkında inceleme yapılanın; avukat, stajyer, dava takipçisi veya dava vekili olup olmadığının ilgili barodan sorulmak suretiyle açıklığa kavuşturulması ile ilgili avukatın isnat edilen eylemin yapıldığı tarihte hangi baroya kayıtlı olduğu ve sicil numarasının tespit edilmesi,

4) Kamu kurumlarında görev yapan avukatların 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uyarınca haklarında yapılmış herhangi bir kanunî işlem bulunup bulunmadığı ile ilgili kurumdan alınacak cevabın inceleme evrakına eklenmesi,

5) 1136 sayılı Kanun'un 58'inci maddesi uyarınca, Bakanlık tarafından soruşturma izni verilmeden önce avukatın savunmasının alınmaması, ancak kendi isteğiyle açıklama yapmak veya dosyaya yazılı belge sunmak istediği takdirde, ihzarî mahiyetteki incelemeye esas olmak üzere “beyanda bulunan” sıfatıyla açıklamalarının tutanağa kaydedilmesi ve ibraz ettiği belgelerin alınması,

6) İhbar veya şikâyetin Cumhuriyet başsavcılığına yapılması durumunda doğrudan inceleme yapılması, bu konuda Bakanlıktan izin talep edilmemesi, inceleme sonunda düzenlenecek fezlekeli evrakın Bakanlığımız Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'ne gönderilmesi,

7) Ağır Ceza Cumhuriyet başsavcılarınca, merkez ve mülhakat Cumhuriyet savcılarını tarafından hazırlanan fezlekelerin usul ve kanuna uygun bir şekilde hazırlanıp hazırlanmadığının kontrol edilmesinden sonra, bir üst yazı ile Bakanlığımız Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne aynı konuda yeniden fezleke düzenlemeden intikal ettirilmesi,

8) Şikâyet konusu işlemlere ilişkin evrakın, iddialar açıklığa kavuşturulacak şekilde incelenip gerekli görülen belgelerin onaylı bir suretinin evrakına eklenmesi,

9) Avukatla birlikte şikâyet olunan kişiler hakkındaki evrakın ayrılarak, tâbi olduğu usule göre soruşturmanın yürütülmesi,

10) Yapılan inceleme sonunda düzenlenen fezlekenin sonuç kısmında, Cumhuriyet savcısının soruşturma izni verilip verilmeme konusundaki düşüncesini açıkça belirtmesi,

11) Şikâyet dilekçesinde gösterilen ya da müştekinin ifadesinde belirtmiş olduğu tanıkların dinlenmesi, delil olarak ibraz edilen belgelerin Suç Eşyası Yönetmeliği hükümlerine göre emanete alınması, bu belgelerin postada kaybolmasının önlenmesi için onaylı bir suretinin inceleme evrakına eklenmesi,

12) İnceleme evrakının dizi pusulası düzenlenip, fezlekeye bağlı olarak Bakanlığımız Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilmesi,

IV- Bakanlık tarafından verilen izin üzerine yapılan soruşturma sırasında;

1) Soruşturma izni hangi Cumhuriyet başsavcılığına verilmişse, soruşturmanın o yer Cumhuriyet başsavcılığınca yürütülmesi,

2) Soruşturma iznini havi düşünce örneğinin, **hakkında soruşturma yapılan avukatla ilgili bölümünün** 7201 sayılı Tebligat Kanunu uyarınca, “yasal süre içinde gelmediği ya da savunma yapmadığı takdirde bu hakkından vazgeçmiş sayılacağı” meşruhatını içeren davetiye ile ilgili avukata tebliğ edilmesi, başvurduğu takdirde savunmasının, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 147 ve devamı maddelerine uygun olarak alınması,

Usulüne uygun tebligata rağmen yasal süre içinde savunma yapılmaması veya delillerin sunulmaması hâlinde evrakının bekletilmeyerek Bakanlığımız Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilmesi,

3) Soruşturmanın tamamlanmasından sonra fezlekeli evrakın dizi pusulasıyla birlikte ağır ceza Cumhuriyet başsavcılığı aracı kılınarak Bakanlığımız Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilmesi,

4) Yapılan soruşturma sonunda düzenlenen fezlekenin sonuç kısmında, Cumhuriyet savcısının kovuşturma izni verilip verilmeme konusundaki düşüncesini açıkça belirtmesi,

5) Bakanlıkça ilgili avukat hakkında genel hükümler uyarınca işlem yapılması gerektiği yönünde düşünce bildirilerek soruşturma dosyasının gönderilmiş olması hâlinde, sadece evrakın teslim alındığının bildirilmesi, buna ilişkin soruşturma ve kovuşturmanın aşama sonuçları hakkında ayrıca bilgi verilmesi yoluna gidilmemesi,

6) Kovuşturma izni üzerine, suçun işlendiği yere en yakın ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı tarafından beş gün içinde düzenlenen iddianame üzerine, ilgili mahkeme tarafından verilecek olan son soruşturmanın açılmasına ya da açılmamasına ilişkin kararın bir suretinin Bakanlığımız Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilmesi,

V- Avukatların, Avukatlık Kanunu’nun 58’inci maddesinin birinci fıkrası dışında kalan eylemleri hakkındaki soruşturmalarının, isnat edilen suçun tâbi olduğu soruşturma usulüne göre yapılması, bu kapsamda avukatların 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 250’inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen eylemleri sebebiyle aynı Kanun’un 251’inci maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince Bakanlıktan izin talep edilmeksizin Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından doğrudan soruşturma yapılması,

Konularında gereken dikkat ve özenin gösterilmesini rica ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

...../12/2005 D. Bşk. : M/Y/KÜÇÜK
...../12/2005 Gn. Md. Yrd. : G/T/TUTAR
...../12/2005 Gn. Md. V. : N/KALAMAN
...../12/2005 Müst. Yrd. : M/METE
...../12/2005 Müsteşar : F/KASIRGA